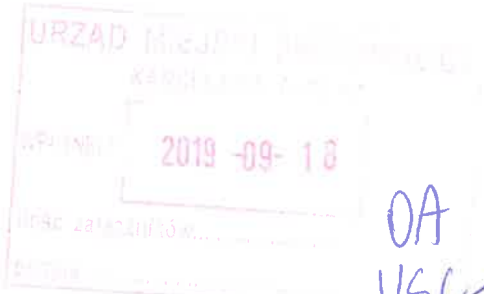

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 10 września 2019 r.

NK-KE.431.19.2019.DP

OA
VSC
/

Pan
Paweł Ozga
Burmistrz Świebodzic

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach od 11 do 13 czerwca 2019 r., na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹ oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie², a także na podstawie imiennych upoważnień Wojewody Dolnośląskiego z dnia 5 czerwca 2019 r. nr: NK-KE.0030.33.2019.DP oraz NK-KE.0030.34.2019.DP, zespół kontrolny, w skład którego wchodzi n.w. pracownicy Wydziału Nadzoru i Kontroli Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu:

- Danuta Frydlewicz-Pierucka – inspektor wojewódzki (przewodnicząca zespołu kontrolnego),
- Weronika Kornacka – inspektor wojewódzki,

przeprowadził w Urzędzie Miejskim w Świebodzicach (Rynek 1, 58-160 Świebodzice), kontrolę problemową w trybie zwykłym w przedmiocie realizacji zadań z zakresu administracji rządowej, tj.:

- rejestracji stanu cywilnego, wykonywanych na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego³ – zwanej dalej p.a.s.c.
- zmiany imion i nazwisk, wykonywanych na podstawie ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska⁴ – zwanej dalej z.i.i.n.

Kontrola została zrealizowana zgodnie z zatwierdzonym w dniu 13 grudnia 2018 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na I półrocze 2019 r. nr NK-KE.430.18.2018.DD.

Kontrolę przeprowadzono w zakresie przestrzegania przepisów:

1. ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego, tj.:

¹ Dz.U. Nr 185 poz. 1092 ze zm.

² Dz.U. 2019 r. poz. 1464.

³ Dz.U. 2018 r. poz. 2224 ze zm.

⁴ Dz.U. 2016 r. poz. 10 ze zm.

- sporządzanie aktów stanu cywilnego w trybie czynności materialno-technicznych, na podstawie art. 53, art. 87 i art. 92 p.a.s.c.;
 - wydawanie zaświadczeń na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 2 lub 3 p.a.s.c.
 - wydawanie odpisów zupełnych i odpisów skróconych aktów stanu cywilnego;
 - terminowość wydawania odpisów zupełnych i odpisów skróconych aktów stanu cywilnego;
 - rejestracja zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych,
 - migracja aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego,
2. ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska, tj.:
- prowadzenie postępowań administracyjnych na podstawie ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska oraz informowanie o zaistniałych zmianach.

Okres objęty kontrolą: od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia kontroli.

W kontrolowanym okresie funkcję kierownika Urzędu sprawował:

- Pan Bogdan Kozuchowicz – Burmistrz Świebodzic do dnia 21 listopada 2018 r.,
- Pan Paweł Ozga – Burmistrz Świebodzic od dnia 22 listopada 2018 r.

Funkcję Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Świebodzicach pełniła Pani Aleksandra Szymecka. Na stanowisku Zastępcy Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Świebodzicach zatrudnione były:

- Pani Grażyna Sikorska do dnia 22 stycznia 2019 r.,
- Pani Monika Kak od dnia 1 marca 2019 r.

Realizację zadań z zakresu administracji rządowej oceniono:

- *pozytywnie w zakresie rejestracji stanu cywilnego,*
- *pozytywnie z nieprawidłowościami w zakresie zmiany imion i nazwisk.*

Pismem nr NK-KE.431.19.2019.DP z dnia 12 sierpnia 2019 r. przekazano Burmistrzowi Świebodzic projekt wystąpienia pokontrolnego, do którego w ustawowym terminie nie wniósł zastrzeżeń.

Wobec powyższego przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne, zgodnie z dyspozycją art. 47 ustawy o kontroli w administracji rządowej

USTALENIA KONTROLI
REJESTRACJA STANU CYWILNEGO

***Sporządzanie aktów stanu cywilnego w trybie czynności materialno-technicznych,
na podstawie art. 53, art. 87 i art. 92 p.a.s.c.***

Kontroli poddano trzydzieści aktów stanu cywilnego (10⁵ aktów urodzenia, 10⁶ aktów małżeństwa oraz 10⁷ aktów zgonu) sporządzonych w kontrolowanym okresie. Na tej podstawie ustalono, co następuje.

Akty stanu cywilnego zostały sporządzone zgodnie z właściwością, w ustawowym terminie i zawierają wszystkie dane wymagane przepisami prawa.

Poddane analizie akty urodzenia zostały sporządzone na podstawie karty urodzenia oraz protokołu zgłoszenia urodzenia. W sprawach, w których nastąpiło uznanie ojcostwa, w aktach zbiorowych znajdują się protokoły uznania ojcostwa, podpisane przez matkę dziecka i mężczyznę, od którego dziecko pochodzi oraz zawierają dane przewidziane przepisami prawa zgodnie z art. 63 ust. 2 p.a.s.c. Karty urodzenia zawierały informacje, o których mowa w art. 54 ust. 2 p.a.s.c. Zgłoszenie urodzenia dokonywane było przez matkę lub ojca dziecka, a w sprawie nr 0219021/00/AU/2018/022981 przez pełnomocnika matki⁸. Sporządzone protokoły zgłoszenia urodzenia zawierały wszystkie obligatoryjne elementy, wymienione w art. 58 p.a.s.c. Akty urodzenia sporządzane były terminowo, tj. w dniu zgłoszenia urodzenia dziecka. Wszystkie skontrolowane akty urodzenia zawierają dane przewidziane przepisami prawa, zgodnie z art. 60 p.a.s.c.

W toku kontroli ustalono, że jeden⁹ spośród skontrolowanych aktów małżeństwa dotyczył małżeństwa zawartego w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy¹⁰, zwanej dalej Krio. Akt ten prawidłowo sporządzono na podstawie: zaświadczenia stwierdzającego brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz zaświadczenia stwierdzającego, że oświadczenie o wstąpieniu w związek małżeński zostało złożone w obecności duchownego, co jest zgodne z treścią art. 87 ust. 3 p.a.s.c. Przedmiotowe dokumenty duchowny dostarczył w terminie określonym w art. 8 § 3 Krio.

Pozostałe akty dotyczyły małżeństw zawartych przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w Świebodzicach, na podstawie art. 1 § 1 Krio. Akty zostały sporządzone prawidłowo. W aktach zbiorowych znajdują się protokoły przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński (zawierają one wszystkie niezbędne informacje wymienione w art. 87 ust. 2 p.a.s.c.),

⁵ Sprawy nr: 0219021/00/AU/2018/022981, 0219021/00/AU/2018/160236, 0219021/00/AU/2018/274009,
0219021/00/AU/2018/379259, 0219021/00/AU/2018/472124, 0219021/00/AU/2018/561953,
0219021/00/AU/2018/674780, 0219021/00/AU/2018/791336, 0219021/00/AU/2018/906528,
0219021/00/AU/2019/427790.

⁶ Sprawy nr: 0219021/00/AM/2018/484511, 0219021/00/AM/2018/591002, 0219021/00/AM/2018/701660,
0219021/00/AM/2018/794355, 0219021/00/AM/2018/894151, 0219021/00/AM/2019/955279,
0219021/00/AM/2019/789001, 0219021/00/AM/2018/044570, 0219021/00/AM/2018/168765,
0219021/00/AM/2018/295804.

⁷ Sprawy nr: 0219021/00/AZ/2018/016064, 0219021/00/AZ/2018/120414, 0219021/00/AZ/2018/257572,
0219021/00/AZ/2018/394642, 0219021/00/AZ/2018/565556, 0219021/00/AZ/2018/690361,
0219021/00/AZ/2018/813554, 0219021/00/AZ/2018/975710, 0219021/00/AZ/2019/866904,
0219021/00/AZ/2019/352777.

⁸ Zgodnie z dyspozycją art. 57 ust. 1 i ust. 2 p.a.s.c.

⁹ 0219021/00/AM/2018/701660.

¹⁰ Dz.U. z 2017 r. poz. 682 ze zm.

pisemne zapewnienia nupturientów dotyczące braku wiedzy o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, które zawierają wszystkie wymagane dane wyliczone w art. 76 ust. 4 p.a.s.c. oraz zawierają adnotację o której mowa w art. 76 ust. 6 p.a.s.c., a także potwierdzenia uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 84 zł¹¹.

W sprawie nr 0219021/00/AM/2018/8994151 małżeństwo zostało zawarte przez cudzoziemca. W aktach zbiorowych ww. sprawy brak oryginału odpisu aktu urodzenia cudzoziemca, pozostawiono jedynie kopię dokumentu poświadczoną za zgodność z oryginałem przez kierownika urzędu stanu cywilnego, zgodnie z art. 26 ust. 2 zdanie drugie p.a.s.c. Nupturient wniósł o wydanie oryginału dokumentu, ponieważ aktualnie przebywa od ponad roku w Polsce i nie ma możliwości uzyskania dokumentu z Ukrainy. Zauważyć należy, iż wydanie dokumentu zagranicznego osobie, która go przedkłada powinno stanowić wyjątek od zasady. Zgodnie bowiem z art. 26 ust. 2 zdanie pierwsze p.a.s.c. w aktach zbiorowych rejestracji stanu cywilnego gromadzi się dokumenty, które nie podlegają zwrotowi. Wydanie oryginału zagranicznego dokumentu dopuszczalne jest tylko w sytuacji, gdy wnioskodawca nie ma możliwości ponownego uzyskania tego dokumentu. Co więcej, nie jest wystarczającym jedynie wskazanie przez wnioskodawcę, iż nie ma on możliwości ponownego uzyskania dokumentu, bowiem każdorazowo kierownik urzędu stanu cywilnego zobowiązany jest dokonać analizy indywidualnej sprawy i ocenić, czy spełnione zostały przesłanki ustawowe do wydania oryginałów. Wnioskodawca zobowiązany jest zatem wskazać okoliczności dające podstawy do zastosowania art. 26 ust. 2 zdanie drugie p.a.s.c. Z akt przedmiotowej sprawy nie wynikają ww. okoliczności. Powyższe stanowi naruszenie wyżej wskazanego przepisu prawa.

W jednej spośród skontrolowanych spraw (0219021/00/AM/2019/789001) nupturienti złożyli podanie o skrócenie czasu oczekiwania na zawarcie małżeństwa, powołując się na zaistnienie ważnych okoliczności uzasadniających powyższe. Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Świebodzicach, na podstawie art. 4 Krio zezwolił na zawarcie małżeństwa przed upływem miesiąca od dnia, w którym osoby zamierzające zawrzeć małżeństwo, złożyły zapewnienie, że nie wiedzą o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie tego małżeństwa. W aktach sprawy znajduje się dowód uiszczenia należnej opłaty skarbowej za udzielenie przedmiotowego zezwolenia w wysokości 39 zł¹².

W sporządzonych aktach małżeństwa, zgodnie z art. 25 ust. 1 p.a.s.c. zamieszczono przypiski o innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby, natomiast w aktach urodzeń tych osób zamieszczono przypiski o sporządzonych aktach małżeństwa. Powyższe jest zgodne z art. 25 ust. 2 p.a.s.c.

Odnosnie analizowanych aktów zgonu, w wyniku kontroli ustalono, iż ww. akty sporządzono na podstawie karty zgonu oraz protokołu zgłoszenia zgonu, zgodnie z art. 92 ust. 2 p.a.s.c. Protokoły zgłoszenia zgonu prawidłowo zawierają wszystkie wymagane informacje wynikające z dyspozycji art. 94 ust. 2 p.a.s.c. oraz podpisy, o których mowa w art. 94 ust. 1 ww. ustawy. Zgłoszenia zgonów zostały dokonane przez podmioty do tego zobowiązane. Karty zgonu zostały prawidłowo uzupełnione przez kierownika USC.

W sporządzonych aktach zgonu, zgodnie z art. 25 ust. 1 p.a.s.c. zamieszczono przypiski o innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby. W innych aktach stanu cywilnego

¹¹ Powyższa kwota wynika z części I ust. 1 pkt 1 *Wykazu przedmiotów opłaty skarbowej, stawek tej opłaty oraz zwolnień*, stanowiącego załącznik do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1000).

¹² Powyższa kwota wynika z części III ust. 1 *Wykazu przedmiotów opłaty skarbowej, stawek tej opłaty oraz zwolnień*, stanowiącego załącznik do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1000).

dotyczących tej samej osoby zamieszczono przypiski o sporządzonych aktach zgonu lub za pośrednictwem systemu teleinformatycznego zlecono dokonanie migracji odpowiednich aktów wraz z przypiskami, co jest zgodne z art. 25 ust. 2 p.a.s.c. W przypadku, gdy osoba w chwili zgonu pozostawała w związku małżeńskim w akcie małżeństwa zamieszczano wzmiankę o ustaniu małżeństwa lub za pośrednictwem systemu teleinformatycznego zlecano właściwemu kierownikowi urzędu stanu cywilnego dokonanie migracji aktu małżeństwa wraz ze stosowną wzmianką.

Jednocześnie ustalono, że wpisy w rejestrze dokonywane są w alfabecie łacińskim, rozszerzonymi, wielkimi literami, stosownie do treści § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego¹³, zwanego dalej r.r.s.c. Przy tym daty i godziny wpisywane są zgodnie z § 4 r.r.s.c., a imiona i nazwiska zamieszczane są w aktach stanu cywilnego w pełnym brzmieniu, do czego zobowiązuje dyspozycja § 5 ust. 1 r.r.s.c. Akta zbiorowe oznaczone są zgodnie z treścią § 43 r.r.s.c.¹⁴

[dowód: akta kontroli str. 60 - 239]

Mając na uwadze przedstawiony stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące sporządzania aktów stanu cywilnego w trybie czynności materialno-technicznych, na podstawie art. 53, art. 87 art. i 92 p.a.s.c. oceniono **pozytywnie**.

Wydawanie zaświadczeń na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 3 p.a.s.c.

Kontroli poddano jedenaście zaświadczeń o stanie cywilnym¹⁵, wydanych na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 3 p.a.s.c.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono, że wszystkie skontrolowane wnioski pochodziły od uprawnionych podmiotów – zgodnie z art. 49 ust. 3 p.a.s.c. Wszystkie wnioski o wydanie zaświadczenia zostały złożone na prawidłowym formularzu, zgodnym ze wzorem określonym w § 1 ust. 31 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 stycznia 2015 r. w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego¹⁶ i nie zawierały braków formalnych. Na wszystkich wnioskach umieszczona została pieczęć wpływu do organu, zgodnie z § 42 ust. 2¹⁷ załącznika Nr 1 do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych¹⁸, zwanego dalej Instrukcją kancelaryjną.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że organ weryfikował obowiązek uiszczenia opłaty skarbowej za wydanie przedmiotowych zaświadczeń, do wniosków dołączone były potwierdzenia dokonania należnej opłaty. Opłata skarbowa pobierana była w odpowiedniej

¹³ Dz.U. z 2016 r. poz. 1904.

¹⁴ W myśl § 43 ust. 1 r.r.s.c. akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego, niezależnie od postaci, w której są sporządzone, opatruje się oznaczeniem nadanym aktowi stanu cywilnego, którego dotyczą. Zgodnie z dyspozycją § 43 ust. 2 r.r.s.c. akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego niesporządzone w formie dokumentu elektronicznego oznacza się dodatkowo datą sporządzenia aktu stanu cywilnego, którego dotyczą (...).

¹⁵ Sprawy nr: BB 0001944, BB 0003063, BB 0003066, BB 0003067, BB 0003069, BB 0003070, BB 0064956, BB 0064957, BB 0064991, BB 0064990, BB 0064992.

¹⁶ Dz.U. poz. 194 ze zm.

¹⁷ Po zarejestrowaniu przesyłki na nośniku papierowym punkt kancelaryjny umieszcza i wypełnia pieczęć wpływu na pierwszej stronie pisma lub, w przypadku gdy nie ma możliwości otwarcia koperty, na kopercie.

¹⁸ Dz.U. Nr 14, poz. 67.

wysokości, zgodnie z częścią II ust. 1 pkt 2 *Wykazu przedmiotów opłaty skarbowej, stawek tej opłaty oraz zwolnień*, stanowiącego załącznik do ustawy o opłacie skarbowej, tj. 38 zł. Jeden wniosek (blankiet zaświadczenia nr BB 0003070) zawierał braki fiskalne. W przypadku braku opłaty skarbowej organ powinien wezwać do jej uiszczenia wraz z pouczeniem, iż w przypadku braku dokonania opłaty w wyznaczonym terminie podanie zostanie zwrócone, zgodnie z art. 261 § 1 i § 2¹⁹ ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego²⁰, zwanej dalej k.p.a. Z dokumentacji przedłożonej do kontroli wynika, iż organ przesłał w ww. sprawie do wnioskodawcy prośbę (za pomocą wiadomości e-mail, a nie platformy e-PUAP) o pilny kontakt telefoniczny. Powyższa informacja nie zawierała jakiegokolwiek podstawy prawnej ani pouczenia o zwrocie wniosku w przypadku nieuiszczenia opłaty skarbowej. Postępowanie takie jest nieprawidłowe i stanowi naruszenie wyżej wskazanego przepisu prawa.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, iż na wszystkie złożone wnioski udzielono odpowiedzi, tj. wydano zaświadczenia. Poświadczenia ich odbioru widnieją na egzemplarzach zaświadczeń pozostawionych w aktach sprawy lub w aktach spraw znajdują się pisma przewodnie o przesłaniu zaświadczenia wraz ze zwrotnym potwierdzeniem ich odbioru.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że zaświadczenia zostały wydane według obowiązującego wzoru i zawierały wszystkie przewidziane przepisami prawa elementy oraz zostały prawidłowo podpisane przez kierownika USC. W zaświadczeniach prawidłowo wskazywano również datę ich ważności. Ponadto na wydanych zaświadczeniach znajdują się adnotacje o uiszczonej opłacie skarbowej, co jest zgodne z § 4 ust. 1 pkt 1 oraz pkt 3 lit. a rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 września 2007 r. w sprawie zapłaty opłaty skarbowej²¹.

Odnosząc się do terminowości wydanych zaświadczeń należy wskazać, że zgodnie z art. 217 § 3 k.p.a. zaświadczenie powinno być wydane bez zbędnej zwłoki, nie później niż w terminie siedmiu dni. Na wszystkich skontrolowanych wnioskach znajduje pieczęć wpływu do organu, co jest zgodne z § 42 ust. 2 Instrukcji kancelaryjnej. Na egzemplarzach zaświadczeń włączonych do akt znajdują się potwierdzenia ich osobistego odbioru przez wnioskodawców lub w przypadku doręczenia zaświadczenia przez operatora pocztowego, na piśmie przewodnim znajduje się data przygotowania odpowiedzi na wniosek o wydanie zaświadczenia a do akt dołączono potwierdzenie odbioru zaświadczenia. W wyniku porównania daty wpływu wniosku do USC z datą wydania zaświadczenia stwierdzono, że wszystkie zaświadczenia zostały wydane terminowo.

[dowód: akta kontroli str. 240 - 271]

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące wydawania zaświadczeń na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 3 p.a.s.c. oceniono **pozytywnie**.

¹⁹ Art. 261 k.p.a. § 1. Jeżeli strona nie wpłaciła należności tytułem opłat i kosztów postępowania, które zgodnie z przepisami powinny być uiszczone z góry, organ administracji publicznej prowadzący postępowanie wyznaczy jej termin do wniesienia tych należności. Termin ten nie może być krótszy niż siedem dni, a dłuższy niż czternaście dni.
§ 2. Jeżeli w wyznaczonym terminie należności nie zostaną uiszczone, podanie podlega zwrotowi lub czynność uzależniona od opłaty zostanie zaniechana.

²⁰ Dz.U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.

²¹ Dz.U. Nr 187, poz. 1330.

Wydawanie odpisów zupełnych i odpisów skróconych aktów stanu cywilnego

Kontroli poddano piętnaście²² losowo wybranych spraw prowadzonych w kontrolowanym okresie dotyczących wydawania odpisów aktów stanu cywilnego. Na tej podstawie stwierdzono, co następuje.

Wszystkie ze skontrolowanych wniosków pochodziło od osób, których akt dotyczył lub małżonka, wstępnego, zstępnego, sądu lub Policji.

W wyniku analizy dokumentów stwierdzono, że organ sprawdza obowiązek uiszczenia opłaty skarbowej. W przypadku obowiązku uiszczenia opłaty skarbowej w aktach spraw przechowywane są potwierdzenia dokonania tej czynności. W przypadku zwolnienia od opłaty skarbowej lub wyłączenia obowiązku jej zapłaty na odpisie znajduje się stosowna adnotacja, zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia z dnia 28 września 2007 r. Ministra Finansów w sprawie zapłaty opłaty skarbowej.

Ustalono, że wydane odpisy zawierają prawidłowe i przewidziane przepisami prawa dane, w przypadku odpisów skróconych zgodnie z art. 48 p.a.s.c., w przypadku odpisów zupełnych zgodnie z art. 44 ust. 2 p.a.s.c. Wyjątek stanowiła sprawa nr USC.5362.3.19.2019. Wydany odpis skrócony aktu małżeństwa zawiera nieprawidłową adnotację o ustaniu małżeństwa. Z treści wydanego odpisu skróconego wynika, że małżeństwo ustało w dniu śmierci kobiety – 21 stycznia 1992 r., natomiast zgodnie z danymi znajdującymi się w Systemie Rejestrów Państwowych (rejestr PESEL i rejestr BUSC) małżeństwo ustało w dniu śmierci mężczyzny dnia 1 maja 1990 r. (akt zgonu nr 0226021/00/AZ/1990/017603).

Na dziesięciu przechowywanych w aktach spraw wnioskach o wydanie odpisu znajduje się adnotacja pracownika dotycząca wydania odpisu aktu stanu cywilnego, natomiast brak jest potwierdzenia odbioru żądanych odpisów. Zauważyć należy, że zgodnie z dyspozycją art. 39 k.p.a. organ doręcza pisma za pokwitowaniem przez operatora pocztowego, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy, a w myśl art. 46 § 1 k.p.a. odbierający pismo potwierdza doręczenie mu pisma swoim podpisem ze wskazaniem daty doręczenia. Doręczając zatem wnioskodawcy żądany odpis aktu stanu cywilnego (w tym również poprzez osobisty odbiór w urzędzie) należy dołożyć należytej staranności, aby osoba odbierająca dokument w sposób właściwy i kompletny potwierdziła doręczenie pisma. Kierownik USC wyjaśniła, że od 30 stycznia 2019 r. wnioskodawcy osobiście potwierdzają odbiór odpisów aktów stanu cywilnego, co zostało stwierdzone w trakcie czynności kontrolnych.

[dowód: akta kontroli str. 272 - 299]

Mając na uwadze przedstawiony stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące wydawania odpisów zupełnych i odpisów skróconych aktów stanu cywilnego należało ocenić **pozytywnie**.

²² Sprawy nr: USC.5362.2.52.2018, USC.5362.2.269.2018, USC.5362.2.479.2018, USC.5362.2.178.2018, USC.5362.2.345.2018, USC.5362.4.133.2018, USC.5362.4.301.2018, USC.5362.4.595.2018, USC.5362.1.67.2018, USC.5362.243.2018, USC.5362.1.5.2019, USC.5362.3.19.2019, USC.5362.2.47.2019, USC.5362.189.2019, USC.5362.466.2019.

Terminowość wydawania odpisów zupełnych i odpisów skróconych aktów stanu cywilnego

W wyniku analizy dokumentów stwierdzono, że wszystkie z poddanych kontroli spraw dotyczących wydawania odpisów skróconych lub zupełnych aktów stanu cywilnego załatwionych zostało w ustawowym terminie.

[dowód: akta kontroli str. 272 – 299]

Mając na uwadze przedstawiony stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące terminowości wydawania odpisów zupełnych i odpisów skróconych aktów stanu cywilnego należało ocenić **pozytywnie**.

Rejestracja zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych

Kontroli poddano 15 spraw dotyczących rejestracji zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych:

- 6 aktów sporządzonych na podstawie art. 99 p.a.s.c., tj. 1 akt urodzenia i 5 aktów zgonu²³,
- 9 aktów sporządzonych na podstawie art. 104 p.a.s.c., tj. 6 aktów urodzenia, 2 akty małżeństwa i 1 akt zgonu²⁴.

Wnioski o rejestrację urodzenia, zgonów, które nastąpiły poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz wnioski o dokonanie transkrypcji aktów urodzenia, małżeństw i zgonu zostały złożone przez uprawnione osoby (zgodnie z art. 99 ust. 2 oraz art. 104 ust. 4 p.a.s.c.).

Do wniosku o rejestrację zdarzenia, które nastąpiło poza granicami RP dołączono oryginały dokumentów potwierdzających urodzenie lub zgon, wydane przez właściwy podmiot zagraniczny, zgodnie z art. 99 ust. 4 p.a.s.c. wraz z tłumaczeniem na język polski dokonany przez tłumacza przysięgłego, wpisanego na listę tłumaczy przysięgłych Ministerstwa Sprawiedliwości. Ponadto dołączono potwierdzenie uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 39 zł za wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego po dokonaniu rejestracji urodzenia lub zgonu, który nastąpił poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej i nie został tam zarejestrowany, zgodnie z częścią II ust. 1 pkt 7 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej.

W przypadku wniosków o dokonanie transkrypcji aktów urodzenia, małżeństw i zgonu do wniosków załączono wymagane dokumenty, tj. oryginał zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, będący dowodem zdarzenia i jego rejestracji wraz z tłumaczeniem na język polski dokonany przez tłumaczy przysięgłych wpisanych na listę tłumaczy przysięgłych Ministerstwa Sprawiedliwości lub dokument na druku wielojęzycznym. Do wniosków o dokonanie transkrypcji przedkładano potwierdzenia uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 50 zł za wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego po dokonaniu transkrypcji oraz 39 zł za odpis zupełny aktu stanu cywilnego wydany w wyniku sprostowania lub uzupełnienia aktu na wniosek, zgodnie z częścią II ust. 1 pkt 6 i pkt 10 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej.

²³0219021/00/AU/2018/338165,
0219021/00/AZ/2018/448018,

²⁴0219021/00/AU/2018/189330,
0219021/00/AU/2018/821841,
0219021/00/AZ/2018/572174,

0219021/00/AZ/2018/057341,
0219021/00/AZ/2018/839032,

0219021/00/AU/2018/314219,
0219021/00/AM/2018/059608,
0219021/00/AM/2019/865391,

0219021/00/AZ/2018/343543,
0219021/00/AZ/2018/996676.

0219021/00/AU/2018/461015,
0219021/00/AU/2019/040238,
0219021/00/AU/2019/911690.

Przeniesień treści aktów stanu cywilnego sporządzonych za granicą dokonano w sposób określony w art. 104 ust. 2 p.a.s.c., tj. wiernie, zgodnie z literalnym brzmieniem zapisów, zarówno pod względem językowym, jak i formalnym, bez ingerencji w pisownię imion i nazwisk osób wskazanych w zagranicznym dokumencie stanu cywilnego.

Rejestracji zdarzenia, które nastąpiło poza granicami RP oraz transkrypcji zagranicznego dokumentu stanu cywilnego dokonano w formie czynności materialno-technicznej.

W adnotacjach sporządzonych aktów stanu cywilnego zamieszczono stosowne informacje, zgodnie z art. 105 ust. 1 p.a.s.c. Ponadto Kierownik USC sprostował lub uzupełnił dane w aktach stanu cywilnego na prośbę wnioskodawców w formie czynności materialno-technicznej, prawidłowo czyniąc wzmianki dodatkowe do przedmiotowych aktów.

Wobec zaistnienia przesłanek, o których mowa w art. 105 ust. 3 p.a.s.c., w sprawie dotyczącej transkrypcji aktu urodzenia 0219021/00/AU/2018/461015 Kierownik USC prawidłowo zawiadomił męża matki o dokonanej transkrypcji.

[dowód: akta kontroli str. 300-356]

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące rejestracji zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych oceniono **pozytywnie**.

Migracja aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego

Kontroli poddano 30 aktów stanu cywilnego²⁵ przeniesionych do rejestru stanu cywilnego. Treść wszystkich przenoszonych aktów stanu cywilnego, sporządzonych na podstawie przepisów dotychczasowych, została zamieszczona w rejestrze stanu cywilnego w alfabecie łańciskim rozszerzonym i wielkimi literami, co jest zgodne z § 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 lutego 2015 r. w sprawie przenoszenia aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego²⁶, zwanego dalej r.p.r.s.c.

Daty i godziny widniejące w przenoszonych aktach stanu cywilnego zostały wpisane do rejestru w sposób określony w § 3 r.p.r.s.c. Zgodnie z § 11 pkt 1 oraz § 12 r.p.r.s.c. W 24 przypadkach imię i nazwisko osoby, która sporządziła przenoszony akt stanu cywilnego, zamieszczono w akcie stanu cywilnego w rejestrze w polu przeznaczonym na zamieszczenie imienia i nazwiska kierownika urzędu stanu cywilnego sporządzającego akt lub zamieszczono tam informację: „dane nieustalone”, jeżeli nie można było odczytać przedmiotowej informacji, zgodnie z § 11 pkt 1 oraz § 12 r.p.r.s.c. W pozostałych 6 aktach przeniesionych do rejestru stanu cywilnego²⁷, w rubryce „imię” kierownika urzędu stanu uzupełniano jego imię, choć danej tej nie

²⁵0219021/00/AU/1951/160547,
0219021/00/AU/1982/376659,
0219021/00/AU/2002/135964,
0219021/00/AU/1987/055663,
0219021/00/AM/1982/481496,
0219021/00/AM/2008/886023,
0219021/00/AM/1968/682933,
0219021/00/AZ/1986/421230,
0219021/00/AZ/2003/187050,
0219021/00/AZ/2013/175420,
²⁶ Dz.U. poz. 204 ze zm.

²⁷0219021/00/AU/1951/160547,
0219021/00/AM/1962/373532,

0219021/00/AU/1969/263192,
0219021/00/AU/1987/827823,
0219021/00/AU/2012/926098,
0219021/00/AM/1947/408700,
0219021/00/AM/1992/934500,
0219021/00/AM/2014/139027,
0219021/00/AM/2003/463813,
0219021/00/AZ/1992/752315,
0219021/00/AZ/2007/582664,
0219021/00/AZ/2014/754157,

0219021/00/AU/1969/263192,
0219021/00/AM/1968/682933,

0219021/00/AU/1977/194323,
0219021/00/AU/1992/753366,
0219021/00/AU/1974/938351,
0219021/00/AM/1962/373532,
0219021/00/AM/2001/779364,
0219021/00/AM/1989/187686,
0219021/00/AZ/1965/104171,
0219021/00/AZ/1997/829391,
0219021/00/AZ/2009/931152,
0219021/00/AZ/1996/341176.

0219021/00/AU/1974/938351,
0219021/00/AZ/1965/104171.

można było odczytać z przenoszonego aktu stanu cywilnego. Mając na uwadze § 12 r.p.r.s.c., w tych aktach należało w polu „imię kierownika” wpisać „dane nieustalone”. Powyższe stanowi naruszenie ww. przepisu.

W skontrolowanych aktach małżeństwa sporządzanych na podstawie dotychczasowych przepisów, gdzie w rubryce „uwagi” widniał zapis „stwierdzam, że osoby wymienione w rubryce I złożyły w dniu dzisiejszym przede mną zgodne oświadczenie o wstąpieniu w związek małżeński”, informacja ta została odpowiednio przeniesiona do aktu małżeństwa w rejestrze stanu cywilnego – w polu „oświadczenia osób, które zawarły małżeństwo”, zgodnie z § 8 r.p.r.s.c.

Dane zawarte w aktach stanu cywilnego przeniesiono prawidłowo do rejestru, do odpowiednich rubryk. We wszystkich przypadkach, po zmigrowaniu, w akcie stanu cywilnego sporządzonym w księdze stanu cywilnego prowadzonej na podstawie przepisów dotychczasowych, odnotowywano prawidłowo w formie wzmianki dodatkowej informację o przeniesieniu tego aktu do rejestru stanu cywilnego wraz z oznaczeniem aktu i datą przeniesienia. W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono, że we wszystkich przypadkach przy akcie stanu cywilnego w rejestrze został zamieszczony prawidłowy numer przenoszonego aktu z książki papierowej, zgodnie z § 13 r.p.r.s.c.

Podczas kontroli stwierdzono, że wszystkie wzmianki dodatkowe zostały prawidłowo przeniesione, z zachowaniem zasad wskazanych w § 5 r.p.r.s.c. Jednocześnie, stosownie do dyspozycji § 10 r.p.r.s.c., również przypiski były przenoszone do rejestru stanu cywilnego w sposób prawidłowy.

[dowód: akta kontroli str. 357-398]

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące migracji aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego oceniono **pozytywnie**.

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny, realizację zadań z zakresu administracji rządowej, wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego oceniono pozytywnie.

ZMIANA IMIENIA I NAZWISKA

Postępowania administracyjne prowadzone na podstawie ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska oraz informowani o zaistniałych zmianach

W kontrolowanym okresie Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Świebodzicach wydał 23 decyzje administracyjne na podstawie ustawy o zmianie imienia i nazwiska. Kontrolą objęto 12 postępowań²⁸.

²⁸USC.5355.15.2018, USC.5355.13.2018, USC.5355.12.2018, USC.5355.8.2018, USC.5355.7.2018, USC.5355.5.2018, USC.5355.4.2018, USC.5355.1.2018, USC.5355.6.2019, USC.5355.4.2019, USC.5355.2.2019, USC.5355.16.2018.

Wnioski złożone zostały przez uprawnione podmioty i były kompletne pod względem formalnym. Do wniosków zostały załączone potwierdzenia uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 37 zł²⁹.

W toku kontroli stwierdzono, że organ badał przesłanki do wydania decyzji pozytywnej. Przy prowadzeniu postępowań prawidłowo stosował przepisy prawa procesowego oraz materialnego. Wyjątek stanowią dwie sprawy³⁰, w których należało podjąć czynności wyjaśniające dot. powodów ubiegania się o zmianę imienia oraz o zmianę nazwiska. W sprawie USC.5355.8.2018 strona wnioskowała o zmianę nazwiska na nazwisko noszone przez babkę. Z akt sprawy wynika, że Kierownik USC w żaden sposób nie zweryfikował, np. za pomocą rejestru PESEL, rejestru BUSC, czy babka wnioskodawcy faktycznie posługiwała się tym nazwiskiem, co stanowi naruszenie art. 11a ustawy o zmianie imienia i nazwiska. Nie wezwał również strony na podstawie art. 50 k.p.a. do złożenia wyjaśnień w tej sprawie.

W sprawie USC.5355.15.2018 Kierownik nie wyczerpał możliwości zebrania materiału dowodowego, stanowiącego podstawę wydania decyzji o zmianie imienia dziecka. Należy bowiem pamiętać, że ważne powody przemawiające za zmianą imienia i nazwiska, nie mogą wynikać jedynie z subiektywnego przekonania osoby żądającej zmiany, ale muszą również sprostać zobiektywizowanym i zrationalizowanym kryteriom ich oceny³¹. Zmiana imienia i nazwiska może więc być dokonana jedynie z powodów, które są istotne nie tylko dla wnioskującego o taką zmianę, ale także dla dokonujących ich obiektywnej i racjonalnej oceny organów administracji publicznej. Osoba chcąca zmienić imię i nazwisko powinna zatem użyć takiej argumentacji i udokumentować żądanie w taki sposób, aby przekonać organ administracyjny, że jej żądanie nie stanowi kaprysu, fanaberii albo że wynika z przekory³². Na organie spoczywała powinność podejmowania wszelkich kroków niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, z uwzględnieniem interesu społecznego i słusznego interesu obywateli (art. 7 k.p.a.). Rozwinięciem tej zasady jest obowiązek organu do wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego oraz jego oceny w całokształcie stanu faktycznego sprawy i przedstawienia w uzasadnieniu decyzji (art. 77 § 1, art. 80 oraz art. 107 § 3 k.p.a.)³³. W przywołanej sprawie naruszono ww. przepisy.

Rozstrzygnięcia merytoryczne spraw nastąpiły we właściwej formie – decyzji administracyjnych, które zgodnie z art. 107 k.p.a., zawierały: datę wydania, oznaczenie organu i strony, podstawę prawną, rozstrzygnięcie, pouczenie o przysługujących środkach odwoławczych, podpis oraz pieczęć uprawnionej osoby, oraz dodatkowo pouczenie o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania. Organ odstępował od uzasadnienia przedmiotowych decyzji, na podstawie art. 107 § 4 k.p.a. W treści decyzji zawarto informację, że zgodnie z treścią art. 12 ust. 2 z.i.i.n. decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu. Decyzje zostały doręczone stronom, a w aktach znajdują się potwierdzenia skutecznego doręczenia rozstrzygnięć.

W toku kontroli zauważono, że sprawy miały prowadzone metryki, zgodnie z art. 66a k.p.a. Ponadto stwierdzono, że wszystkie sprawy zostały załatwione terminowo.

²⁹ Powyższa kwota wynika z części I ust. 7 wykazu przedmiotów opłaty skarbowej, stawki tej opłaty oraz zwolnień, stanowiącego załącznik do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz.U. z 2018 r. poz. 1044).

³⁰ USC.5355.8.2018, USC.5355.15.2018.

³¹ Por. wyrok NSA OZ we Wrocławiu z dnia 9 lipca 1993 r. sygn. akt SA 974/81.

³² Wyrok NSA z dnia 22 września 2017 r., sygn. akt II OSK 69/16.

³³ Wyrok WSA w Szczecinie z dnia 22 września 2016 r., sygn. akt II SA/Sz 294/16.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 zdanie pierwsze z.i.i.n. kierownik urzędu stanu cywilnego, który wydał decyzję o zmianie imienia lub nazwiska, przesyła ją za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, w którym jest prowadzony rejestr stanu cywilnego, do kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia oraz akt małżeństwa. W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że organ przesłał przedmiotowe decyzje za pomocą systemu BUSC.
[dowód: akta kontroli str. 399-453]

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny, realizację zadań z zakresu administracji rządowej, wynikających z ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska w zakresie zmiany imienia i nazwiska oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

W związku z powyższym, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 i 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości należy:

W ZAKRESIE REJESTRACJI STANU CYWILNEGO

1. Przepis art. 26 ust. 2 zdanie drugie p.a.s.c. stosować w uzasadnionych sytuacjach. W przypadku wniosku o wydanie oryginału dokumentu dokonać rzetelnej analizy przesłanek wskazanych w uzasadnieniu.
2. Do uzupełnienia braków fiskalnych wzywać na podstawie art. 261 § 1 k.p.a.
3. Dochować należytej staranności przy wydawaniu odpisów skróconych aktów małżeństwa, tj. wpisywać prawidłową adnotację o ustaniu małżeństwa, zgodną z danymi zawartymi w rejestrach PESEL i BUSC.
4. Przestrzegać przepisu § 12 r.p.r.s.c.

W ZAKRESIE ZMIANY IMIENIA I NAZWISKA

1. Realizować obowiązek wynikający z przepisu art. 11a z.i.i.n., a w przypadku wątpliwości powstających na etapie postępowania dot. zmiany imienia i nazwiska, podejmować czynności wyjaśniające na podstawie art. 50 k.p.a.
2. Przestrzegać obowiązków organu do wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego oraz jego oceny w całokształcie stanu faktycznego sprawy i przedstawienia w uzasadnieniu decyzji (art. 77 § 1, art. 80 oraz art. 107 § 3 k.p.a.).

Na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej proszę o przekazanie **w terminie do dnia 14 października 2019 roku** informacji o wykonaniu zaleceń i wykorzystaniu wniosków, a także o podjętych działaniach mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień.

WOJEWODA DOLNOSLĄSKI

Paweł Hreniak